

«Into the Great Wide Open»

ABC om kommunikasjonstjenester
for universitetets IT-brukere

Bjørn Ness

En /info/it/uio-publikasjon fra
USIT - Universitetets Senter for Informasjonsteknologi

USIT – Universitetets Senter for Informasjonsteknologi
Gaustadalléen 23
Boks 1059 Blindern
N-0316 Oslo
tlf 22 85 34 70, fax 22 85 27 30

©1992, USIT, Universitetet i Oslo

USIT har alle rettigheter til alle deler av denne boka. Ingen del av boka kan kopieres eller på andre måter brukes i kommersielle sammenhenger uten skriftlig tillatelse fra forfatteren. Ikke-kommersiell bruk er tillatt dersom forfatteren spørres på forhånd.

En dyptfølt takk rettes med dette til våre sponsorer, som også er hovedleverandører av IT-utstyr til Universitetet i Oslo:

Apple Norge AS
Digital Norge AS
Høyskoledata AS
IBM Norge AS
SiO Data AS
Skrivervik Data AS

Boka er skrevet og redigert i Microsoft Word 5.0 på en Mac IIfx. Illustrasjonene er lagd i Aldus Freehand 3.0 og Aldus Superpaint 3.0. Prøveopplag av boken er tidligere mangfoldiggjort på USITs KODAK Lionheart 1392 skriver. Ferdig sats er kjørt ut på USITs Linotype 300 fotosetter.

– Husk: Musikken er ikke i pianoet! (Clement Mok)

Nettverden, god dag!.....	1
Varefakta.....	4
Verdt å vite.....	6
Dokumentasjonen.....	6
Brukere i nærmiljøet.....	6
Lokal IT-ansvarlig.....	6
luka@usit.uio.no	7
Kurs, fjernundervisning	7
Notasjon.....	8
Kommandoer	8
Filnavn.....	9
Tastetrykk.....	9
Jokertegn.....	10
Med verden på skrivebordet.....	11
Tjenestene ut til folket!.....	13
Arbeidsplassutstyr og nettilkopling	14
Terminal.....	14
Arbeidsstasjon	14
Mikromaskin.....	14
Situasjonen ved Universitetet i Oslo	16
Kommunikasjonstjenestene.....	17
Meldingsformidling.....	17
Ulike former for meldingsformidling.....	18
Meldingsformidlingssystemet.....	20
Ressursdeling.....	21
Terminal-og filoverføringstjenester	22
Programmene.....	23
TCP/IP-baserte tjenester.....	23
VAX/VMS-tjenester.....	24
Meldingsformidling.....	25
Hva med EAN og X.400?.....	27
Å komme igang.....	28
Brev og Artikkel.....	30

Brev.....	30
Artikkel.....	33
Å skrive brev og artikler.....	35
Mer om posttjenesten.....	37
mail(1).....	37
Skrive og sende meldinger.....	37
~-kommandoer (tilde-kommandoer).....	39
Lese og behandle meldinger.....	39
mail(1)-kommandoer.....	40
Bak kulissene.....	41
Opsjoner til mail(1).....	41
Konfigurasjonsfiler.....	41
Aliaser og distribusjonslister.....	43
Mer om Newstjenesten.....	45
News på verdensbasis.....	45
Hva USENET Network News IKKE er.....	46
Newsgruppe.....	46
«Active Newsgroups.....	47
«Alternative Newsgroup Hierarchies.....	47
«Regional Newsgroup Hierarchies.....	48
Noen Newsgupper.....	48
Innpakking av meldinger.....	49
Kort omtale av rn(1).....	50
~bruker/.newsr.....	50
Lese artikler.....	50
Skrivemodus.....	52
Oppsummert.....	52
Newstjenesten ved UiO.....	53
Ny bruker av Newstjenesten.....	53
uio.nye-brukere.meldinger.....	54
news.announce.newusers.....	55
news.answers.....	56
uio.nye-brukere.hjelp.....	57
uio.usit-gruppene.....	57
uio-gruppene.....	57
ClariNet.....	58
Å lage sin egen elektroniske avis.....	59
For allmendannelsens skyld.....	59
For arbeidets skyld.....	59

For den mentale helsens skyld	60
For mediets skyld	60
Post- og Newslesere.....	61
UNIX arbeidsstasjoner	62
xmh(1)	62
xrn(1)	64
Oversiktsmodus	65
Lesemodus.....	66
Skrivemodus.....	66
DOS-maskiner m/PC-NFS.....	68
Lifeline Mail.....	69
nn (NetNews).....	73
Macintosh med MacTCP	77
Eudora	77
NewsWatcher.....	81
Terminalbrukere	87
Litt om GNU Emacs.....	87
Emacs-kommandoer	87
Mail & Rmail vs. mail(1).....	89
Konfigurasjonsfiler.....	89
C-x m (mail).....	89
M-x rmail.....	91
M-x gnus.....	95
Oversiktsmodus	95
Lesemodus.....	97
Skrive egne artikler, m.m.	100
Avslutte Gnus	101
Post med VAX/VMS.....	102
Meldingsformatet.....	102
VAX/VMS MAIL	103
Lese brev.....	103
Skrive meldinger	103
Egenskapene ved VMS MAIL.....	104
Besvare, videresende melding.....	105
Arkivere meldinger	105
Snarveier	107
Avslutte programmet	107
PortaCOM	108

PortaCOM bruksanvisning.....	110
Møter, innmelding m.m.	111
Presentasjon av brukerne.....	112
Meldinger i PortaCOM.....	113
Søkemuligheter i PortaCOM.....	115
Editor i PortaCOM.....	116
Filhåndtering.....	117
Organisere møter.....	117
Ekspertnivå.....	118
Systeminformasjon.....	119
Forlate PortaCOM.....	119
Datafax.....	120
Samtaletjenester.....	121
Samtaler under UNIX: write(1) & talk(1).....	121
Samtaler under VAX/VMS: PHONE.....	122
Samtaler under PC-NFS: LISTENER & SEND.....	122
Samtale mellom Mac-brukere: Broadcast.....	123
PP ≠ Postmann Pat.....	124
pk = postkontor.....	125
~bruker/mailfilter.....	125
mlist.....	125
pk-programmet.....	126
~bruker/forward.....	127
~bruker/tripnote.....	128
En ting tilslutt.....	128
Ressursdeling.....	129
Noen tips til nybegynneren.....	131
Terminaltjenester.....	132
Telnet under UNIX.....	133
rlogin(1).....	136
Telnet under VAX/VMS.....	137
Telnet og Advanced Telnet under PC-NFS/DOS.....	138
RLOGIN.....	138
Advanced Telnet.....	138
Telnet for Macintosh.....	141
TCP/Connect II.....	141
Konfigurering av TCP/Connect II.....	143

Egne oppstartsfiler	145
NCSA Telnet.....	147
tn3270 – Kommunikasjon med BIBSYS mm	149
BIBSYS og tn3270 mm under UNIX.....	151
BIBSYS og tn3270 under VAX/VMS	151
BIBSYS og Advanced Telnet for PC-NFS/DOS.....	151
BIBSYS og Macintosh	152
Kommunikasjon med ADB-tjenestene	153
ADB-tjenestene og VistaCom for DOS/PC-NFS.....	153
ADB-tjenestene og VistaCom for Mac.....	155
DECnet terminaltjeneste	157
X.25 terminaltjenester.....	158
Filoverføringstjenester.....	159
FTP under UNIX.....	160
Overføre filer	160
Filer og kataloger.....	163
Avslutte FTP.....	164
rcp(1)	164
FTP på VAX/VMS-maskiner.....	164
FTP på DOS-maskiner.....	165
FTP på Macintosh.....	165
Filoverføring med TCP/Connect II	165
Filoverføring med NCSA Telnet.....	167
«Client-FTP	168
«Host-FTP	168
Fetch	169
DECnet COPY.....	171
Filnavnet i DECnet.....	172
Overføre filer i DECnet.....	172
Manipulasjon av filer m.m.....	172
DECnet-ULTRIX	173
Arkivtjenester mm	174
Anonym FTP	174
comp.archives.....	175
archie, whatis og andre nettarkivarer	175
Elektroniske postsvarere.....	178
På vei til Cyberspace.....	179
 Nett og protokoller.....	 181

Kommunikasjonssystem.....	183
Datakommunikasjon	183
Nettene og tjenestene.....	185
UNINETT samler Norge i ett rike.....	186
Tjenestetilbudet i UNINETT.....	187
Informasjon om UNINETTs tjenester	188
NORDUnet – ut i verden!.....	192
NORDUNET Resource Guide.....	192
Europa mot år 2.000.....	193
Verdensomspennende nett.....	195
Internet (TCP/IP).....	195
UUCP/USENET/EUnet/m.fl.....	197
EARN/BITNET/NETNORTH.....	198
SPAN/HEPnet/m.fl. (DECnet).....	199
OSI-nett	200
Hva trenger man?.....	201
Protokoller og protokollsett.....	203
Proprietære og åpne systemer.....	204
Åpne systemer	204
De sentrale protokollsettene	205
OSI-modellen.....	206
Lagdeling	206
Sammenknytning og samvirke.....	208
OSI-protokoller	209
OSI-brukertjenester.....	210
Internet (TCP/IP).....	211
Internet-protokollene.....	212
DECnet.....	214
Adressering.....	215
Navn og adresser	217
Nettadresse	217
Nodenavn	217
Brukernavn.....	219
Postboks.....	219
Adresseringen i nettene.....	221
Internet.....	221

IP-adresse.....	221
Domenenavn.....	222
Navnetjenere.....	223
Postadressen	224
OSI-nett.....	224
DTE-adresse	224
S/A-adresse.....	226
DECnet.....	227
DECnet-adresse	227
DECnet-nodenavn	227
Filnavnet i DECnet.....	227
Postadresse i DECnet	227
DECnet nodetabell.....	228
DECnet i Norge og Norden.....	228
SPAN/HEPnet.....	229
PMR – Poor Man's Routing.....	229
UUCP/EUnet.....	229
EARN/BITNET	230
Portnere mot verden.....	231
Internet • X.400	232
Internet • EARN/BITNET	233
Internet • DECnet.....	233
Internet • UUCP/EUnet.....	234
Noen eksempler.....	234
Noen andre portnere.....	234
Ikke så enkelt likevel?.....	235
Visittkort og andre flagg.....	235
Hva er adressen til ... ?.....	237
Det viktigste rådet.....	237
Avsenderadressen.....	237
Hvis alt går galt	237
postmaster	237
Søke på egenhånd.....	238
nslookup(1).....	238
finger(1).....	239
Andre kilder å øse av	240
Hva er adressen min fra ...?.....	240
Katalogtjenesten.....	241
Oversikt over katalogtjenesten.....	241

IP-adresse.....	221
Domenenavn.....	222
Navnetjenere.....	223
Postadressen	224
OSI-nett.....	224
DTE-adresse	224
S/A-adresse.....	226
DECnet.....	227
DECnet-adresse	227
DECnet-nodenavn	227
Filnavnet i DECnet.....	227
Postadresse i DECnet	227
DECnet nodetabell.....	228
DECnet i Norge og Norden.....	228
SPAN/HEPnet	229
PMR – Poor Man’s Routing	229
UUCP/EUnet.....	229
EARN/BITNET	230
Portnere mot verden.....	231
Internet • X.400	232
Internet • EARN/BITNET	233
Internet • DECnet.....	233
Internet • UUCP/EUnet.....	234
Noen eksempler.....	234
Noen andre portnere.....	234
Ikke så enkelt likevel?.....	235
Visittkort og andre flagg.....	235
Hva er adressen til ... ?.....	237
Det viktigste rådet.....	237
Avsenderadressen.....	237
Hvis alt går galt	237
postmaster	237
Søke på egenhånd.....	238
nslookup(1).....	238
finger(1).....	239
Andre kilder å øse av	240
Hva er adressen min fra ...?.....	240
Katalogtjenesten.....	241
Oversikt over katalogtjenesten.....	241

Bruk av katalogtjenesten.....	242
Katalogtjenesten ved Universitetet i Oslo.....	243
Brukerprogram (DUA).....	244
UNIX.....	244
DOS/PC-NFS.....	244
Macintosh.....	244
Andre muligheter.....	246
Tilslutt.....	247
Etikk & etikette.....	249
Et privilegium, – ikke en rettighet!.....	250
Vis deg tilliten verdig!.....	250
Anonym FTP.....	251
USENET Network News.....	252
Lær av erfarne brukere!.....	253
Velg riktig forum!.....	253
Fatt deg i kort- og klarhet!.....	253
Stay cool!!.....	254
Og så en advarsel!.....	256
Sist, men ikke minst.....	256
Dear Emily Postnews!.....	257
Appendix A: Index og forklaringer.....	263
Appendix B: Dokumentasjon mm.....	271

Til medlemsinstitusjonene i UNINETT

Deres ref.:
Your ref.:

Vår ref.:
400570.02/KV/ale
UB 32/93

Direkte innvalg:
Direct line:

Trondheim,
1993-02-12

Utsendelse av brukerinformasjon.

UNINETT har kjøpt rettighet til utsendelse og viderekopiering av USITs (Universitets Senter for Informasjonsteknologi, UiO) nye utgave av deres ABC om kommunikasjonstjenester: "Into the Great Wide Open". Vi har fått laget en egen UNINETT utgave, med samme innhold som UiO utgaven.

Dere får herved ett eksemplar av UNINETT utgaven. Vi henviser til UNINETT forordet helt i starten. Boka sendes uinnbundet for å gjøre kopiering lettere. Hele eller deler av boka kan kopieres og gis til brukere i deres institusjon.

Vi påpeker i forordet at denne boka må sees i sammenheng med de informasjonsdokumentene som hentes fra UNINETTs informasjonstjenere UNINETTINFO. For å gi et inntrykk av hva som finnes der, sender vi en kopi av en emnesortert oversikt over innholdet. Denne oversikten kan også hentes over nettet, og den holdes oppdatert. Vedlagt er også et informasjonsark om UNINETTINFO.

I tjeneren er artikkelen "Nett og nettjenester". Dette er en oversikt over emnet - et forsøk på å definere endel begreper og sette dem i sammenheng. Artikkelen vedlegges, med tanke på at den kan være en innledning til alt det ABC boka beskriver.

UNINETT har fra RARE (Reseaux Associes pout la Recherche Europeenne) mottatt rapporten: "User Support and Information Services in the RARE Community". Rapporten sendes til dere - den gir et inntrykk av hvordan støtte- og informasjonstjenester er organisert rundt i Europa.

Av vektmessige årsaker sendes ABCen for seg. Vi håper denne "pakken" kan være til nytte.

Med hilsen

Knut L Vik
UNINETT informasjonsprosjekt.